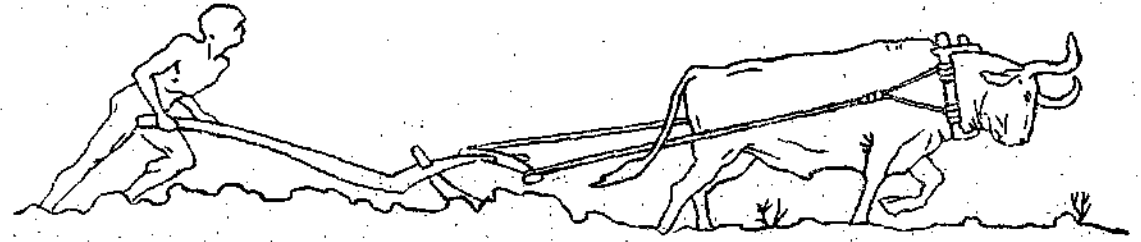

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΚΑΤ' ΕΞΕΛΙΞΗΝ ΠΑΠΠΑ
ΥΠΟ Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΣΤΟΣ 18' 81 1Α.
ΝΟΥΑΡΙΟΥ 1912

ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

Τί είνε λοιπόν αυτοί οί Μπού-σκάντες, αυτές
οί μωρηκιές τών μικρών, πού πειά θεω-
ροῦνται απαραίτητες για κάθε κράτος. Πρόσκο-
ποι λέγονται στην γλώσσαν μας, και ένας πόλε-
μος μεταξύ τών Άγγλων και τών Βέρς — στα
1899 — έδειξε την ανάγκην της δρανώσεως
ένος τέτοιου είδους πολεμιστών. Ο στρατηγός
Μπάδεν Πάουελ, συνταγματάρχης και διοικητής
της πόλεως Μάϊφρινγκ, σε μία στιγμὴν ἀγανα-
κτήσεως για εκείνους πού έρχονται έναντίον του
ἀνυπόπτου ἀνθρώπου, είδε την ιδέα. Η ιδέα
του έφάνη σωστική, ἀνθρωποσωτήριος και ήθέ-
λησε να την εφαρμόση. Το σώμα του ήταν μι-
κρόν, αποτελείτο από χιλίους μόνον άνδρας, και
έπρεπε να υπερασπίση εξακόσια γυναικόπαιδα
λευκών και έπτά χιλιάδες Ιθαγενείς. Για τις βοη-
θητικές υπηρεσίες, για τα προστάγματα, για τις
ειδήσεις έχρειάζετο ακόμη ένα πλήθος προθύ-
μων, πού να ήμποροῦσαν να εργασθοῦν με
ψυχήν. Δίδει διαταγήν στον λόρδον Έδουάρδον
Σέσιλ: να φωνάξη όλα τα παιδιά κ' έτσι
να κάμη το στρατιωτικόν, το βοηθητικόν αυτό
σώμα. Τα παιδιά έτρεξαν πρόθυμα, έφόρεσαν
την ίδιαν στολήν, κ' ένωσαν την μικρήν δύνα-
μίν τους με την δύναμιν τών στρατιωτών. Ήταν
σημαντική ή υπηρεσία των στην μάχη. Γι' αυτό
σαν έτελείωσε, ή άγγλική Κυβέρνησις τους έδωκε
το μετάλλιον τιμής — ανταπόδοσιν της άνδρείας
και του κόπου των.

Ύστερα, τους Άγγλους έμμήθησαν οί Γερ-
μανοί. Και σήμερα ο Πάουελ, ο άνθρωπος ο
δυνατός πού ήμπόρεσε να υπολογίση τόσο καλά
την ωφέλειαν μιάς τέτοιας ιδέας, γυρίζει τον
κόσμον και ιδρύει αυτά τα σώματα τών προσκό-
πων. Ως εδώ όταν θα φθάση ο ακούρατος
Πάουελ, δεν θα έχη να μάς ειπή τίποτε νέον.

Πατριώτες, όπως τους ζητεί σήμερα ο πολιτι-
σμός και ή πλατειά έννοια της άλληλοβοηθείας,
έχουν αναλάβει από καιρόν το έργον. Ο κ. Κ.
Μελός, αυτός είχε την πρωτοβουλία, και μαζί με
τους κ. κ. Ν. Πασπάτην, Φιλ. Χρυσοβελόνην,
Γ. Πανάν, και Λευκαδίτην, έφύτεψαν τον σπό-
ρον το φύτευμα ήταν επιδέξιο, και οί ψυχές,
προετοιμασμένες από την οικογενειακήν καλλιέρ-
γσιαν, ένοιωσαν καλά την ιερότητα και το άλ-
τρονιστικόν πνεῦμα του μαθήματος. Σήμερα
μέσα στις Αθήνας υπάρχουν 30 παιδιά πού
γυμνάζονται ως πρόσκοποι: Έχουν και έννομο-
τίας — πού τις αποτελοῦν δικτά παιδιά με έναν
έννομοτάρχην σαν οδηγόν. Όμως πρέπει να είνε
αυτός ο έξυπνότερος, ο άντιληπτικώτερος, ο άν-
δρειότερος, ο παιδ εύσωμος, γιατί κρατεί και το
κοντάρι αυτός, γιατί δίδει και την πρώτην έν-
τύπωσιν. Το σύνθημά των είνε: «Έσο έτοι-
μος». Και τα σημεία πού μεταχειρίζονται για
την συνεννόησιν, πολλά και δια αίνιγματώδη.

Τώρα, ποιός είνε ο σκοπός αυτής της άσκή-
σεως. Εκτός του ότι είνε, όπως είπα, ιερός, γιατί
αποβλέπει στην υπεράσπισιν του πλησίον και
του ίδιου ατόμου, — όμως έρχεται και σαν προ-
καλλιέργεια του ανθρώπου πού θα βγῆ στον
κόσμο, πού θα γίνη στρατιώτης, πού θα γίνη
πατέρας, πού θα κυλοφορήση μέσα στην ζωή.
Να ο σκοπός. Η μόρφωσις του χαρακτήρος
έγκαιρα. Πριν σχηματισθῆ ή ατομική πεποιθή-
σις, πρέπει να πέφτη ο προβολός των ήθικών
διδαγμάτων και των κοινωνικών καθηκόντων
στην ψυχή του παιδιού, ύστερα, σαν αυτή δέση,
σύμφωνα με τα συστατικά πού έχει μέσα της
και χωρίς καμιάν έξωτερικωήν αγαθήν ένίσχυ-
σιν — ύστερα είνε άργά.

Στην Άγγλία — ποιός θα έφρανιάζετο. Ύπαρ-

χουν σήμερα 400.000 παιδιών—προσκόπων. Και τώρα τελευταία προσετέθη και τάγμα κοριτσιών.

Γιατί τάχα. Ο προορισμός της γυναίκας αρχίζει να λαμβάνει μίαν καταπληκτικήν έκτασιν. Απλώθηκεν έτσι στην κοινωνία που κάθε πειά καλό εξαρτάται από αυτήν. Είτε κοινωνικόν, είτε ανθρωπιστικόν, είτε μορφωτικόν. Είναι η μεγάλη πλαστική και είναι αυτή που δίδει την μορφήν σε κάθε πρώτην γέννησιν. Οι Άγγλοι στρατιώται την βάζουν στο πλευρόν των—στη φωτιά και στην άνεμοζάλη ενός πολέμου. Την θέλουν ως εκεί γενναίαν και ικανήν. Την θέλουν με τόσην ελαστικότητα, ώστε από το τζάκι της οικογενείας να μπορεί να βρεθή μέσα στα βόλια. Έτσι στην Άγγλida ανοίγεται ο δρόμος μιας ποικίλης ζωής, με περιπέτειας, με ταλαιπωρίες, με απρόοπτα όταν θελήση. Και έχει το δικαίωμα, ή καλύτερα της επιβάλει ο νόμος, που την θέλει υψηλά, να ακολουθήση το μέγα ρεύμα της φυσικής ζωής των ανθρώπων, κι' όχι μανδρώνοντας τον εαυτόν της σε στενά κάγκελα να γίνεται ή φόνισσά του.

Το νεοφάτιστο σώμα των Ελλήνων προσκόπων είναι έργον ιδιωτικόν. Μά δεν πρέπει να μείνη ιδιωτικόν ένα τέτοιο έργον. Γι' αυτό το όνειρο των ιδρυτών, που άνεφερα, είναι να επιβληθή στην πολιτείαν, σαν εθνικόν πειά, και σιγά σιγά να εισαχθή στα σχολεία. Τώρα φροντίζουν για την οργάνωσιν δικής τους μπάντας και χορωδίας. Κι' εργαζονται οι μικροί μας προσκόποι ακολουθώντας τον όρισμένον «έννεάλογον» με αυστηρότητα—τα έννεά ρητά που καθιέρωσεν ο Πάουελ. Η παιδαγωγία των είναι αυστηρά, — κι' ένας τόσο μικρός αριθμός παιδιών, αλήθεια, εργαζεται συστηματικά, στρατιωτικά.

Όταν γυμνάζονται στην άνίγνωσιν, αυτών που καταδιώκουν τον λένε «λαγόν». Άλλά και όλοι όφειλουν να έχουν από ένα όνομα ζών για τα διάφορα γυμνάσματά τους—ώστε να

συνεννοούνται χωρίς οι άλλοι να μπορούν να τους αντίληφθούν.

Οι προσκόποι πρέπει να αρχίζουν την εξάσκηση της τέχνης αυτής από μικροί, κι' ακόμα ή ζωή τους να κανονισθή έτσι υγιεινά ώστε να είναι δυνατοί, γεροί, άρτιοι στον οργανισμό, και αρκετά σκληραγωγημένοι. Το κρού, το ξενύχτι, οι παγωνίες, ο δρόμος, να μη τους τρομάξη. Ότε και ή φωτιά του πολέμου. Κωφοί σε κάθε θρήνον, περιφρονηται του θανάτου και της ζωής. Εκείνη την ώρα ή ψυχή τους σαν απολυτρωμένη να είναι, και να σκέπτονται μόνο το γενικόν καλόν—όχι την εξόντωσιν των ατόμων, μά την εκπλήρωσιν της ιδέας. Νά, οι προσκόποι οι ιδανικοί, και τέτοιοι άς γίνουν μίαν ημέραν οι μικροί Έλληνες.

***

Κι' όμως τίποτε νέον. Στους μέσους αιώνας ένα είδος προσκόπων ήσαν οι Ιπκόται. Αυτοί παντού έμπαροι—πρόθυμοι πάντα να πεθάνουν στον τόπον της εκδικήσεως. Ατρώμητοι από το σκοτός κι' από κάθε κακό που εκουσαν εκείνες οι επικίνδυνες μεσαιωνικές νύχτες.

Μά και στην Ελλάδα την σκλαβωμένη—και στην Ελλάδα των χρόνων που εσημείωσαν ένα μεγάλον θανάτον της, το ίδιο. Οι άρματολοι και οι κλέφτες των βουνών προσκόποι ήσαν. Και υπερασπισται των ιδεών και μεγάλοι αλτρονισται,— που είχαν χιλιομετρήση βήμα με βήμα τους γκρεμνούς, για να βοηθήσουν πολλές φορές μίαν ξένην ζωήν. Μία φανέλλα, μιά φουστανέλλα, μιά κάπα, ένα καρποφύλλι και μιά καρδιά πλατειά, όσο και ο μεγάλος άνεμος που ήρχετο από τα πελάγη, σφυριζοντας το μεθυστικό, το σατανικό τραγούδι της ελευθερίας στο αντί τους. Κι' εκείνη την ώρα έλυγώνετο ή ψυχή τους, κολλούσε με τρελλήν αγάπην στην ιδέαν και μυστικά, άσυναίσθητα έδιδεν όρκο σε μίαν αιώνιαν προθυμίαν για του κόσμου τις ψυχές.

ΜΑΡΚΟΣ ΓΑΛΗΝΙΟΣ

ΟΤΑΝ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ*

Χθές, έπειτα από πολύν καιρό, πήγα στον Χτάφο του πατέρα. Τώρα θα έχω λύσει όλο-τελα, ή ένθύμησις όμως μένει δλοζώντανη.

Όταν πέθανε ο πατέρας ήμουν μικρός ακόμα, σχεδόν ο μικρότερος από πέντε αδέρφια. Άλλά το θυμοΰμαι καλά: έξω ήταν όραϊός καιρός—όλα άνθούσαν κι' έφρασίριζαν και ο ήλιος έλειμπε. Μπροστά στο παράθυρό μας ήταν μιά παλιά, ψωριάρικη μηλιά και άγγιζε με τα κλαδιά της τον τοίχο—ένας μάλιστα άνθισμένος κλάδος έμπαινε μέσα στο παράθυρο, σα μακρός χιονό-λευκος λαιμός χήνας, και για να κλείση κανείς τα φύλλα, έπρεπε να τον παραμερίση.

Μέσα στην κάμαρα ήταν χαπλωμένος ο πατέρας νεκρός.

Το θυμοΰμαι ακόμη καλά, πώς οι τοίχοι της κάμαρας ήταν ντυμένοι με άνοικτοκιτρινο χαρτί. Στη δεξιά γωνία, εκεί που ήταν ή θερμάστρα, το χαρτί είχε ξεκολλήσει, κι' έπεριέμεναν τρεις έβδομάδες του μίστορη να έλθη να το διορθώσει—άλλά δεν ήλθε. Ο πατέρας κι' ή μητέρα βλαστημούσαν για την τεμπελιά του. Τώρα όμως έμεινε όπως ήταν, κανείς δεν έθύμωνε πια για το ξεκολλημένο χαρτί.

Έπάνω από το τραπέζι του πατέρα ήταν κρεμασμένος στον τοίχο ένας μεγάλος στρογγυλός δίσκος με ένα μόνο σημάδι στη μέση. Ήταν ή πρώτη διάνα που είχε κτυπήσει ο πατέρας.

Γιατί ο πατέρας ήταν ο καλύτερος σκοπευτής και κυνηγός του τόπου και όμως έπρεπε να μένη κλεισμένος μέσα στον πνιγηρόν άέρα του σχολείου, γιατί ήταν δάσκαλος.

Είχαμε ακόμη στην κάμαρα ένα παλιό, ξεχαρβαλωμένο πιάνο με ούρα ένα σωστό τέρας. Έμε τουλάχιστον του κοντορεβιθούλη μου φαινότανε πώς και το μάκρος και το πλάτος του δεν είχαν τέλος. Στο πιάνο έπαιζε συχνά το βράδυ ο πατέρας, κι' εμείς στεκόμεθα κι ακούαμε έξω από την πόρτα. Γιατί όταν έπαιζε, δεν είχε το δικαίωμα κανείς να μπη μέσα στην κάμαρα.

Άμα φωνάζαμε κάπως δυνατώτερα εκεί απ' έξω—και αυτό γινόταν πάντοτε—έπανε έξωφρα το παίξιμο επάνω στην άραιότερη στιγμή και ακούαμε που παραμέριζε μέσα βιαστικά ένα κáθισμα. Τότε έπρεπε να φύγωμε τρεχάτοι κι' εμείς. Από μακριά, κρυμμένοι καλά, ακούαμε

έπειτα με άνατριχίλα ευχάριστη τον πατέρα που έβριζε στο σκοτεινό διάδρομο.

Μά τώρα το τεράστιο καρυδόχρωμο πιάνο ήταν στρωμένο με μαύρο σκέπασμα κι' επάνω εκεί ο πατέρας χαπλωμένος μέσα στην κάσα του. Η μητέρα και τα δέλφια έκλαιαν στη διπλανή κάμαρα.

Πήγα σιγά σιγά κοντά στον πατέρα. Στην κάμαρα ήταν τέλεια ήσυχία. Μόνον μιά μεγάλη μύγα έβρούζε γύρω από τις άναμμένες λαμπάδες κι' έκανε βοφερό θόρυβο.

Τόσο δά μικρός όπως ήμουν, άνασηκώθηκα ψηλά όσο μπορούσα. Μόλις κατάφερα να φθάσω με κόπο τις μύτες από τα πόδια του πατέρα. Και τον έτοιμπησα θαρρετά στο μεγάλο δάκτυλο—άρεκτα σφιχτά. Δεν έκουνθήθηκε, άλλα βέβαια δά το ένοιωσε. Κρύνει μόνο πώς πόνεσε, συλλογισθηκα.

—Νά δής, πατέρα, που δά σε ξυπνήσω!

Και τον έτοιμπησα πιο δυνατά και πάντα δυνατώτερα—δεν έξάρωσε διόλου το πρόσωπο, έκρυψε τον πόνο. Αισθάνομαι πώς τα νύχια μου μπηγόνται στο δάκτυλό του μέσα από την ψηλή κάλτσά—έκείνος μένει πάντα ήσυχος και γαλήνιος, το ένα μάτι μάλιστα σα να κοίταζε κάπως πονηρά κάτω από το μισοανοιγμένο βλέφαρο.

Τότε μ' έπιασε έξωφρα ή άνησυχία τρομαγμένος έτρεξα στην άλλη κάμαρα κι' έπεσα στην άγκυλιά της μητέρας κλαίοντας δυνατά:

—Αϊ, μητέρα, τώρα είμαστε πάλι άνύπαντροι!

Δεν ξέρω που ειχα ακούσει το λόγο και τον έπείταξα εκεί τόσο άκατάλληλα. Η μητέρα όμως χαμογέλασε μιά στιγμή μέσα σε όλη τη δυστυχία της. Άργότερα, όταν την έκαμα με τις τρέλλες μου να χύση άρεκτα δάκρυα, παρηγορήθηκα συχνά με την ένθύμησι αυτή: «Έκαμες», έλεγα στον εαυτό μου «τη μητέρα να χαμογέλαση μιά στιγμή επάνω στη βαθύτερη θλίψι της!»

Η μέρα που έθαψαν τον πατέρα ήταν μιά μεγάλη μέρα. Μαζεύθηκαν στο σπίτι πολλοί άνθρωποι και ήσαν όλοι καλοί και περιποιητικοί σ' έμάς. Πολλοί έλεγα: «Κακόμοιρα παιδιά!»

Έμένα όμως δέ μου φάνηκε τόσο κακό. Όλοι έλεγα πώς ο πατέρας ήταν άξιός άνθρωπος και πώς ήταν κριμα που χάθηκε.

Την κηδεία του πατέρα την ακολουθήσε ένα πλήθος κόσμος: τα παιδιά του σχολείου και μιά μαύρη σημαία, ένα σωρό καλογριές, οι δασκάλοι απ' όλα τα γειτονικά χωριά, που θα ήσαν βέβαια καμιά δεκαριά, άν όχι περισσότεροι.

* Από την έκδοθεΰσαν συλλογήν διηγημάτων με τον τίτλον «Από το σημειωματάριόν μου». Περί του συγγραφέως βλέπε τεύχος Δεκεμβρίου 1911, σελ. 157. Από το Μόναχον.

δικά μας, έχοντας υπ' όψιν τὰς συνθήκας τὰς ἐδικὰς μας. Ὁ χαρακτήρ και αἱ τάσεις τῆς ἐργατικῆς μας κινήσεως, — χαρακτήρ και τάσεις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ γενικοῦ γραμματέως τῆς Ἰταλικῆς Ἐργατικῆς Ὀμοσπονδίας Rigola εἰς τὴν φεινήν ἐκθεσίν του, χαρακτήρ και τάσεις τῶν 4/6 τῆς διεθνούς ἐργατικῆς κινήσεως, και μάλιστα τῆς Ἰταλικῆς, ἡ ὁποία εὐρίσκειται εἰς τὴν αὐτὴν με ἡμᾶς γεωγραφικὴν ζώνην — εἶνε χαρακτήρ ἐξελικτικὸς κρατεῖ ἀκόμη τὴν πρώτην μορφήν τῆς, τὴν ἀλληλοβοηθητικὴν, και μόλις τώρα ἀρχίζει νὰ στρέφεται πρὸς τὴν οικονομικὴν, διὰ νὰ φθάσῃ ἀργότερα εἰς τὴν ὀργανωμένην πολιτικὴν εὐρισκόμεθα ἀκόμη, ἀληθινά, εἰς τὰ πρώτα στάδια ἀγωνιζόμεθα νὰ δώσωμεν κατεύθυνσιν θετικὴν εἰς τὰς ἐργατικὰς ὀργανώσεις ἀγωνιζόμεθα νὰ ἐνοποιήσωμεν τὰς ἀπομονωμένας ἕως χθές, και ἠθικὰς και ὕλικὰς, ἐργατικὰς δυνάμεις ἀγωνιζόμεθα ν' ἀντικαταστήσωμεν τὴν χαθὴν και ἀσύντακτον ἀπεργίαν με τὴν μελετημένην και πειθαρχοῦσαν ἀγωνιζόμεθα νὰ καταπολεμήσωμεν τὸν μικροεγωισμόν, τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ ἐργάτης διὰ τὸ ἐπάγγελμα του και τὸν τοπικὸν μικροεγωισμόν, και νὰ κάμωμεν τὸν ἐργατικὸν σύνδεσμόν ὀργανοῦ κοινωνικοῦ ἀνασχηματισμοῦ.

Διότι πιστεύομεν, μαζί με τὸν Ἀρθούρον Labriola, ἐνὰ τῶν ἐξῶν κηρύκων τῆς Κοινωνικῆς Μεταρρυθμίσεως, ὅτι «αἱ ἐργατικαὶ τάξεις τότε θὰ κατορθώσουν νὰ διευθύνουν και νὰ διαχειρίζονται τὴν παραγωγὴν — αὐτὸ εἶνε ἡ οὐσία τοῦ σοσιαλισμοῦ — διὰν ἀποκτήσουν τὴν ἀνάλογον διανοητικὴν δύναμιν διὰ τοῦτο τῶν ἀληθινῶν σοσιαλιστῶν ἡ δρᾶσις εἰς τὴν κοινωνίαν μας εἶν' ἔργον διαπαιδαγωγητῶν και ὀργανωτῶν, και ὄχι παρασκηνιαστῶν γελοίων και θεατρικῶν ἐξεγέρσεων, αἱ ὁποῖαι σκοπὸν ἔχουν νὰ ἐκφοβίσουν τὰς στρεβλὰς και ἀσταθεῖς συνειδήσεις, ἡ ἐπινοοῦνται ὡς μέσον ἐκλογικῶν ἐπιτυχιῶν».

Και ὀργανώνομεν, ὀργανώνομεν ἀκούραστα, στρατολογοῦντες ἀπὸ τὰς ἀσυντάκτους τάξεις τῶν ἐργατῶν, παρέχοντες συμβουλὰς και ὑποδείγματα εἰς τοὺς ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν και μελετῶμεν και τὰ ἰδιαίτερα και τὰ συνολικὰ συμπερόντα τῶν ἐργατικῶν ομάδων, διὰ νὰ εἰσποροῦμεν ἐν γνώσει αὐτῶν νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων αὐτῶν και τὴν νομοθετικὴν τῶν ἐγγύησιν.

Εἰς βῆμα δὲ γενναῖον τοῦ ὀργανωτικοῦ μας προγράμματος προβαίνομεν τὸ ἀπόγευμα σήμερον με τὸ Ἐργατικὸν Συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον πενήντα περίπου ἀντιπρόσωποι ἐργατικῶν ὀματιῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ συγκεντρωθῶν εἰς

τὴν αἴθουσαν αὐτὴν, διὰ νὰ συγκροτήσουν τὴν «Ἑλληνικὴν Ὀμοσπονδίαν τῆς Ἐργασίας».

Ἐπειτα τὸ Ἐργατικὸν Κέντρον ἐφρόντισε διὰ τὴν ἠθικὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐργάτου με κατάλληλον κατήχησιν και διδασκαλίαν, ἡ ὁποία ὁμοῦ δὲν ἔγινεν ἕως τώρα μεθοδική, μόνον ἐνεκα τοῦ ἀκαταλλήλου τῆς αἰθούσης ἀλλὰ τώρα πού ἀπέκτησε τὴν αἴθουσαν αὐτὴν, τὴν εὐπρεπὴ κ' εὐκρόσιον, τὰ βραδινὰ μαθήματα θὰ ὀργανωθῶν ἀπὸ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα συστηματικὰ, διὰ νὰ σφρηλατηθῆ με αὐτὰ ἡ ψυχὴ και ὁ στοχασμὸς τῶν ἐργατῶν και νὰ διδαχθῶν τὰ δικαιώματά των, ἀλλὰ και τὰ καθήκοντά των.

Εἰς ἀπὸ τοὺς νεωτέρους Ἰταλοὺς κοινωνιολόγους, ὁ Ivanoe Bonomi, γράφει εἰς τὸ ἔσχάτως ἐκδοθὲν σύγγραμμά του: «Οἱ νέοι δρόμοι τοῦ Σοσιαλισμοῦ»:

«Οἱ μισθωτοὶ πρέπει νὰ εἶνε κύριοι τῆς τύχης των, διότι μόνοι των θὰ δημιουργήσουν τὴν νίκην των ἀνάγκη λοιπὸν νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς δυνάμεις των, και ν' ἀναπτύξωμεν τὰς διανοητικὰς των βιανότητες, και νὰ διαπλάσωμεν μέσα των, ὄχι μόνον τὴν συναίσθησιν τῶν δικαιωμάτων των, ἀλλὰ και τὴν συναίσθησιν τῶν καθηκόντων των».

Ἀλλὰ πλὴν τῆς ὀργανώσεως και τῆς διαπαιδαγωγέσεως, τὸ Ἐργατικὸν Κέντρον, ὡς συγκεντρωτὴ δύναμις, εἶχε καθήκον νὰ στρέψῃ τοὺς ἠλεκτρικὸς του προβολεῖς κατὰ τῆς Κοινωνικῆς Προλήψεως, ἡ ὁποία ἐπιτηδεῖως εἶχε καλλιεργηθῆ εἰς τὸν τόπον μας ἀπὸ τὰς κρατούσας τάξεις, ἐν ἀνυπαρξίᾳ ἐργατικῆς φωνῆς, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐργάται εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι οἱ ἐργάται εἶνε εὐτυχισμένοι εἰς τὴν Ἑλλάδα — και ὅτι διὰ αὐτὰ εἶνε τάχα ψυχώσεις μερικῶν θερμοκεφάλων.

Ἐπρεπε και τῆς Κοινωνίας ἀλλὰ και τῆς Πολιτείας ἡ προσοχὴ νὰ στραφῆ πρὸς τὸν ἐργάτην, ὁ ὁποῖος ἐνεκα τῆς ἀμαθείας και τοῦ ἀσυντάκτου του ἐλαττοῦσε ἕως χθές.

Κ' ἔπρεπε τὸ λησιμονημένον αὐτὸ ἀπόπαιδον τῆς Κοινωνίας νὰ ζητήσῃ τὴν Κοινωνικὴν Δικαιοσύνην.

Ἐπρεπε νὰ διακηρύξῃ τὴν ἀπολέμητον πλέον εἰς τὸ παγκόσμιον ἐπιστημονικὸν και πολιτικὸν πεδῖον ἀρχήν, ὅτι τὸ Κράτος διρεῖλει νὰ ἐπεμβαῖν εἰς τὰς σχέσεις Κεφαλαίου και Ἐργασίας, πρὸς παγίωσιν δικαίων ὄρων ἐργασίας, — διὰ νὰ ἐπιτύχῃ βαθμυδὸν ἀπὸ τὴν Πολιτείαν νομοθετικὰ μέτρα, με τὰ ὁποῖα νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ καλλιτέρευσις τῆς ἠθικῆς, οικονομικῆς και ὄγεινῆς καταστάσεως τῶν ἐργαζομένων τάξεων και ἡ

ἐξασφάλισις τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας καθενὸς, και διὰ νὰ ἡμπορῆ ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὸ μέλλον εἰς τὴν κατάπαισιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία, και ἀντικοινωνικὴ εἶνε, κ' ἐξευτελιστικὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας.

Και τὸ Κράτος, διὰ πρώτην φορὰν ἀφ' ὅτου ἰδρῦθη, ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην νὰ θεσπίσῃ νομοθετήματα προστατευτικὰ τῆς Ἐργασίας και ἡ Βουλὴ, ἐκ πρωτοβουλίας τῆς Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων, ρίχνει τώρα τὰ θεμέλια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐργατικῆς Νομοθεσίας.

Ἄλλ' αἱ βλέψεις μας δὲν σταματοῦν ἕως ἐδῶ.

Ἐχομεν τώρα νὰ βάλωμεν εἰς πρᾶξιν τὸ οικονομικὸν μας πρόγραμμα: μετ' ὀλίγου ἑβδομάδας ἡ ὀλομέλεια τῶν συμβουλίων τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρον θὰ συνέλθῃ, διὰ νὰ ἰδρῦσῃ τὴν πρώτην Ἑλληνικὴν Συνεργατικὴν Ἐνωσιν τῶν Ἐργατῶν. Διὰ τοῦ ὀβολοῦ τῶν σωματείων και τῶν μελῶν ἐπιζόμεν γρήγορα νὰ βάλωμεν εἰς κίνησιν τὴν συνεργατικὴν μηχανὴν παραγωγῆς και καταναλώσεως τροφίμων τῆς πρώτης ἀνάγκης και ἄλλων ἔπειτα εἰδῶν οἰκιακῆς χρήσεως.

Και θὰ εἶνε ἡ συνεργατικὴ αὐτὴ ἔνωσις ὀργανον, ὄχι μόνον οἰκιακῆς οικονομίας, διὰ τῆς καταλύσεως τῶν διαμέσεων μεταξὺ παραγωγῆς και καταναλώσεως, ἀλλὰ και ἠθικῆς προαγωγῆς ὀργανον, σύμφωνα με τὰ λόγια αὐτῶ τοῦ μεγάλου Luzzatti: «Διὰ τῶν συνεργατικῶν ἐταιρειῶν αἱ ἐργατικαὶ τάξεις ἐπιδιώκουν τὴν καλλιτέρευσιν τῆς οικονομικῆς, ἀλλὰ και τῆς ἠθικῆς καταστάσεώς των, χωρὶς τοῦ κράτους τὴν βοήθειαν, με μόνην τὴν δύναμιν τῆς ἰδικῆς των προνοίας».

Αὐτὰ τὰ ἔργα τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρον, τοῦ νέου καταστήματος, τοῦ ὁποῖου σήμερα τελοῦμεν τὰ ἐγκαίνια αὐτῆ ἡ ἐξέλιξις του, αὐτὸς ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον ἐχάραξε και πρὸς τὸν ὁποῖον με νέαν ὀρμὴν ξεκινᾷ ἀπὸ σήμερον.

Και ξεκινᾷ πρὸς δρόμον νέας ἐξελίξεως — μακρᾶς ἡ συντόμου, τοῦ εἶνε ἀγνωστον αὐτὸ σήμερα — με μόνον ἐφόδιον και ὄπλον τὴν ὀργάνωσιν, τὸν συντελεστὴν κάθε προόδου τῶν ἰδεῶν, τὸν καταλυτὴν τῶν ριζῶν κάθε κακοῦ, τὸν σαρωτὴν τῶν προλήψεων. — Και πιστεύει ὅτι μόνον διὰ τῆς ὀργανώσεως θὰ σφρηλατηθῆ κ' ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐργατικὴ συνειδήσις μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν ομάδων και ὄχι μόνον εἰς τὰ στήθη και τοὺς στοχασμοὺς τῶν ὀλίγων ἡγετῶν τοῦ ἀγῶνος διότι ἐφ' ὅσον τοιαύτη συνειδήσις δὲν δημιουργεῖται, κάθε κίνημα θὰ

ΣΠΟΥΔΗ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ἔχη χαρακτήρα προσωπικὸν και ὄχι συνολικόν.

Αἱ ἐργατικαὶ τάξεις παντοῦ τὸ ἐνόησαν καλά: με ζῆλον, με πειθαρχίαν, ξεκινῶντας ἀπὸ διαφοροῦς δρόμους, ἀλλὰ φθάνοντας εἰς τὸ ἴδιον σημεῖον, ἐργάζονται διὰ νὰ κατακτήσουν τὴν εὐζωίαν και τὴν ἀξιοῦτητα — χωρὶς τὰ ὁποῖα ἡ ζωὴ δὲν ἔχει καμίας σημασίαν και τὰ Ἐθνη ὄνολα, ἐνόησαν ἀλλὰ, ἀρχίζουν νὰ νοοῦν ἀλλὰ, πιεζόμενα ἀπὸ τὸν ἐργατικὸν ὄγκον, ὅτι οἱ παραγωγοὶ τοῦ Κοινωνικοῦ Πλούτου δὲν πρέπει νὰ μένουν πλέον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἰσχυρῶν και ὅτι ἡ ὕλικὴ και ἡ ἀνθρωπίνη κληρονομία ἀνήκουν εἰς ὄλους.

Αὐτὰ ἔχοντας ὑπ' ὄψιν, ἀγαπητοὶ ἐργάται, και σεῖς, κρατεῖτε ὑψηλὰ τὴν σημαίαν τοῦ Κέντρον σας κρατεῖτε σφικτὰ τὸν ἀδελφικὸν σας δεσμόν ὑψῶντες ὑπερήφανα τὸ σφυρὶ σας και πιστεύετε εἰς τὴν νικητρίαν δύναμιν ὀργάνωσιν αὐτὴ εἶνε ὁ δαμαστής τῆς ἀδικίας αὐτὴ τὸ μόνον ἀληθινόν, ἀσφαλές, ἀσάλευτον στήριγμα τοῦ ἀγῶνος σας!

ΣΠ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ

Μία σελίς του Ροΐδη, που δημοσιεύθη πρό 19 ετών με τους καταστρεπτικούς σεισμούς της Ζακύνθου:

Τί είναι καταγίς, πλημύρα, τρικυμία ή έκρηξις ή φαιστίου, τούτο δύναται να περιγράψωσι όσοι έτιχη να παρευρεθώσι εις τοιαύτην τής φύσεως παρ- εκτροπήν, οχι όμως και τί είναι σεισμός. Ολίγα δια- κει ούτος δευτερόλεπτα και μετά του εδάφους σείεται ο νοός και παραλύουσιν εκ του τρόμου αι αισθήσεις. Και όχι μόνον είναι φοβερώτερος πάσης άλλης θεο- μηνίας, αλλά και ο μόνος υπ' ούδενός προαγγελό- μενος σημείου ούδ' έκτρεπων προφύλαξιν καμμίαν. Μαύρα σύννεφα προμηνίουςι την τρικυμίαν, ή ογκω- αις τών υδάτων την πλημύραν, καπνός και υποχθό- νιοι κρότοι την έκρηξιν του κρατήρος, υποδεικνύοντες την ανάγκην τής φυγής εις τους άπειλουμένους. Μόνος ο σεισμός ούδέποτε άπειλει, άλλ' υπό ανέφελον ούρα- νόν, ένφ φεγγαβολει ο ήλιος ή διανύει τον δρόμον της πλησιαιής ή σελήην, ένφ επικρατούσιν άδιατάρακτοι έκι τής γής οι κόποι τής ημέρας ή τής νυκτός ή ήσυ- χία, μεταβάλλονται αίφνης τά άκίνητα εις κινητά, καλίπτεται τό έδαφος υπό ερειπίων και πτωμάτων και μαστίζει τους επίπλωντας ή γυμνωσις και ή πείνα.

Ούδ' ύπάρχει μεταξύ τών έπιστημόνων ο δυνάμενος

να εξήγηση πόθεν προέρχονται ταυτα, τί πάσχει ή γή όταν τρέμη. Περί τούτου ούδέν άλλο γνωρίζομεν παρα μόνον ότι ο πλανήτης, τον όποιον ώρισεν εις ήμάς ο Θεός ως κατοικίαν, είναι κέλυφος φού πλήρης ρου- στού πυρός, ο δε κύρινος ούτος ώκεανός έχει κάκεινος κύματα και τρικυμίας, έγειρομένας υπό τής πνοής άγνωστων άνέμων. Η άπορία επροσώπων εξηγήσεως είναι τοιαύτη, ώστε κατήντησαν σοβαροί έπιστήμονες να κατηγοράσι την σελήην ότι διαταράττει εκ δια- λειμμάτων διά τής έξεως αυτής του ύπογειου πελά- γους την ήρεμίαν. Ούδ' επέτυχον κάλλιον αούτων να συμβεβάσωσιν οι θεολόγοι του δημιουργήματος τά φοβερά άτακτήματα προς του δημιουργού την υπερ- τάτην σοφίαν, αναγκασθέντες προς υπεράσπισιν ταύ- της ν' αποδώσων μετά του ψαλμογράφου, εις άμεσον θείαν επέμβασιν την διάσειον του γήινου καθεστώτος. Τους σεισμούς και τάς ήφαιστειους έκρήξεις προκαλει αυτός ο Θεός «*επιβλέπων την γήν και ποιών αυτήν τρέ- μειν, άπέμμενος τών θρόων και κωνίλων*...» (ψαλμ. ργ', 32). Το τοιοούτο άποτέλεσμα του θείου βλέμματος και τής άφής του θείου δακτύλου ανέλαβον να δικαιω- λογήσωσιν οι όπαδοι τής αισιοδόξου σχολής, εξηγούν- τες ότι ούδέν συμβαίνει εις τον κόσμον μη αναγκαιόν ούδ' άμετοχον αγαθού κακόν, τό δ' εκ τών σεισμών εύεργέτημα είναι παροχη εργασίας εις τους κτίστας και εύκαιρίας εις τους όρεγομένους αιωνίου μακαριό- τητος ν' άποκτήσωσιν άνάλογον τής καταβολής αυτών υπέρ τών παθόντων μερίδα παραδείσου.

E. Δ. ΡΟΪΔΗΣ

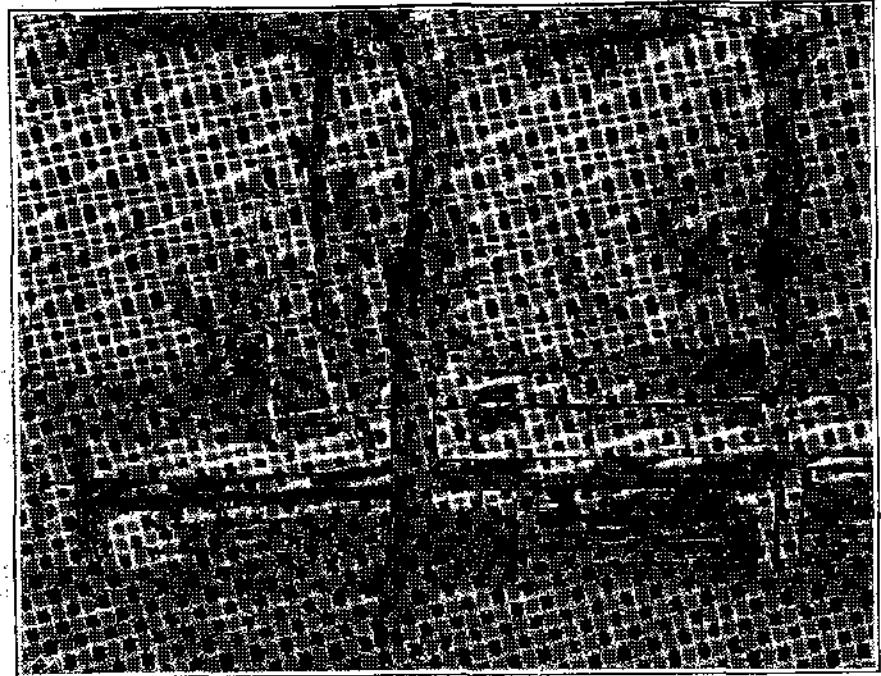
ΤΟ ΜΕΙΔΙΑΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ*

III

Ε πάνω εις τό όροπέδιον τής Αιγίνης, πλησίον εις τον ναόν τής Αφαιας, ο όποιος έγινε ναός τής Αθηνάς και ο όποιος εινε περιστυλον όπου τό φως φέρει τους όρηστικους έλιγμούς του, άνελογιζόμην όλα αυτά τά μειδιάματα. Θελ- κτική αναλογία παρουσιάσθη εις τό πνεύμα μου μου κατέδειξεν αυτή μαζί, — και ώσαν τρεις στε- φάνους οι όποιοι με περιεκύλιωσαν, — τό γαλα- νόν και τον χρυσόν τής θαλάσσης και του όρι- ζοντος, τους άρχαίους Κούρους και τάς Ιωνιάς Κόρας, τρεις στεφάνους μειδιαμάτων και μου έφάνη ότι συνηούντο εις ένα και μόνου, μέγαν θαυμαστόν, τον όποιον έπλεξε τό δαιμόνιον τής νεαρής Ελλάδος. Τό αναριδμητον μειδιάμα τών κυμάτων, τών νέων και τών νεανίδων, έν τή έξαισία διανγεία του άέρος και έν τή ύγιεινή ευσομία τών πεύκων, έλαμψε καλύτερα από τον ήλιον και μ' έπεισε να μη άναζητήσω άλλου την ψυχήν την όποιαν άποκαλύπτει εις λάμψεις φαιδράς.

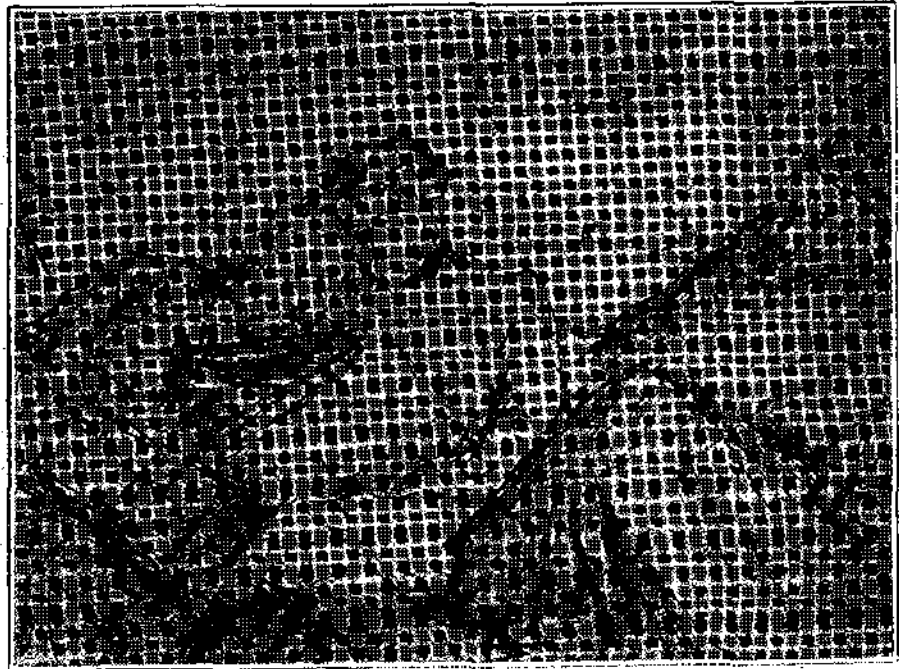
* Τέλος.—Η όρχή εις τό τεύχος τής 30 Νομβρίου.

Εις την Αίγινα μου ήρεσε τό μειδιάμα αυτό, μέχρι του να τό αγαπήσω και, άφου τό ήγά- πησα, μέχρι του να συμπεράνω ότι μαντεύω, ότι αισθάνομαι τάς μακρινάς και ποικίλας ση- μασίας του. Τό άποκαλούν μειδιάμα αιγινητικών οι Αιγινήται καλλιτέχνηι τό έποίικιλαν κατά τον ήδύτερα τερπνότερον τρόπον. Αλλά δέν έγεν- νήθη εις την Αίγινα έγεννήθη, πέραν εκεί, εις τάς χρυσοροδίνους νήσους, εις τάς Κυκλάδας, καθώς ο Απόλλων ο υιός τής Αητούς έγεννήθη προς τά μέρη τής Ηούς και ο πρώτος ο όποιός τό έχάραξεν επάνω εις τό μάρμαρον ειχεν άτε- νίσει επί πολν τά παίγνια του φωτός και τών κυμάτων. Εις τον πρώτον, ο όποιος κάτω από τά δάκτυλά του τό είδε να γεννάται, του άποδι- δομεν την συγκίνησην την όποιαν οι θρύλοι οι στολισμένοι με τάς χιμαίρας μας, θ' άπέδιδον εις μικράν Εύαν ένώπιον του πρώτου έαρος τής γής: τό έθαύμασε και έφίλησεν εις τά χείλη, καθώς φαντάζομαι την μικράν αυτήν Εύαν ή όποία λαμβάνει ρόδα εις τάς χείρας της και τό φέρει εις τό χαίρον πρόσωπόν της. Τό μειδιάμα αυτό έγεννήθη εις τάς νήσους έπειτα, διά μέσου

ΣΠΟΥΔΗ

E. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΣΠΟΥΔΗ

E. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΛΕΥΚΑΔΙΟΣ ΧΕΡΝ

εγκαταλείπει πειά για καιρό. Η μητέρα του που αιδανότανε τον έαυτό της πάγωμένο μέσα στον ψυχρό, σταχτερό αυτόν κόσμο και είχε πόθο για τη λευκή της πατρίδα, φεύγει από τον άντρα της, και ο μικρός Lafcadio μένει μοναχός του, και τότε τον κλείνουν ο Ένα σχολείο. Εκεί τον βρίσκει το δεύτερό του δυστύχημα: παίζοντας με τους συντρόφους του χάνει το ένα του μάτι, και, για να συμπληρωθεί το μέτρο της δυστυχίας του, η οικογένειά του φτωχαίνει, και ο Hearn βρίσκεται αλλύτητα ριγμένος στην πάλη του βίου, πριν ακόμα καλοικειωθή τις σπουδές του.

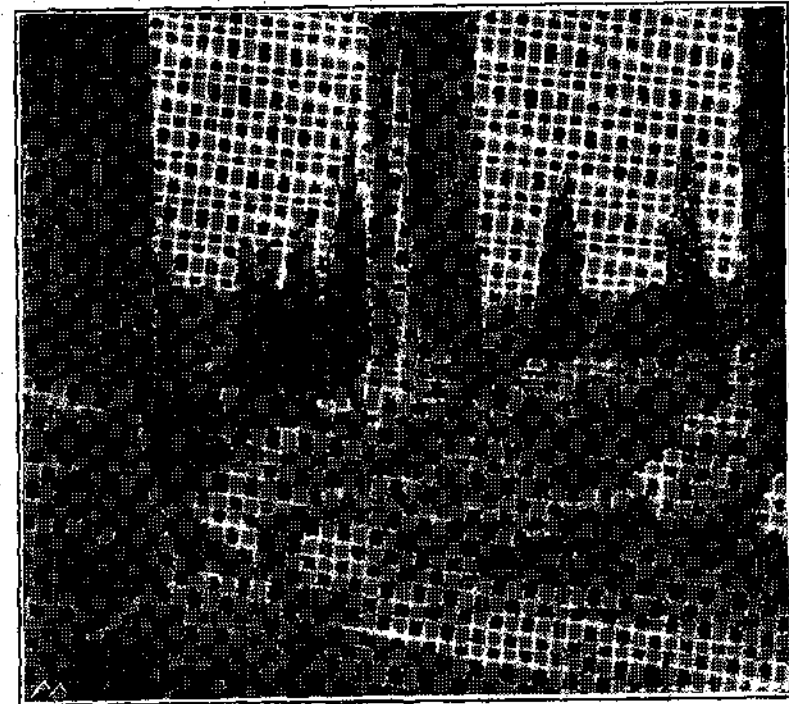
Μικροδουλεπτάρας, μικρέμπορος, πωλητής, υπηρέτης, ίσως ακόμα και διακονιάρης το βέβαιον είναι ότι για πολύ καιρό εξούσε μέσα στον ανθρώπων την κατώτατη αυτή βαθμίδα, που μέρα νύχτα μαυρίζουν τους δρόμους της Αμερικής, και περιμένουν να βγάλουν το ψαμί τους από την καθημερινή σύμπτωση. Αυτή η εποχή πρέπει να του ήτανε τρομερό μαρτύριο, απ' ού και στα χαρούμενα χρόνια του, στο σπίτι του, στο Κιότο, δεν θέλησε ποτέ του να κόψει τον ελάχιστο υπαινιγμό για κείνες τις έσοχες ταπεινώσεις της ζωής του. Ένα μόνον επεισόδιο φανέρωσε, που άγρια φωτίζει τη σκοτεινάδα της εποχής εκείνης, ένα επεισόδιο από ένα μεταναστευτικό του ταξίδι. Για τρεις μέρες δεν είχε τίποτε φαγωμένο, και κάθεται ξαπλωμένος μέσα σταμάξι με το σκοτάδι της λειποθυμίας

μπρός στα μάτια του. Έξαφνα, μια χωριατοπούλα από τη Νορβηγία, τούδωσε ένα κομμάτι ψωμί, και αυτός το κατάφαγε πεινασμένος. Τριάντα χρόνια αργότερα θυμάτανε ότι τότε, πνιγμένος από την πείνα, λησμόνησε να την ευχαριστήσει. Αυτή είναι η μόνη άχτιδα φωτός. Έπειτα έρχονται χρόνια σκοτεινά περασμένα ποιός ξέρει πού, μέσα στη σιαά της ζωής. Επί τέλους αναφαίνεται ξανά στην Κιουαννάτη, ως διορθωτής εφημερίδας, αυτός που ήτανε σχεδόν τυφλός. Τον χρησιμοποιούν στο reportage, δείχνεται ότι έχει εκπληκτική τέχνη, και επί τέλους φανερώνεται το μεγάλο του συγγραφικό ταλέντο.

Την άνοιξη του 1890 του πρότεινε ένας εκδότης να ταξιδέψει στην Ιαπωνία, για να του γράφη στην εφημερίδα του, με τη βοήθεια ενός ιχνογράφου, ούτσα από την εκεί ζωή.

Σαράντα ετών άνθρωπος, φθάνει στην Ιαπωνία, φτωχός, κουρασμένος, δίχως πατρίδα, απ' ού είκοσι χρόνια είχε περιπλανηθεί δίχως σκοπό από την μία άκρια του κόσμου στην άλλη, μισόστραβος, έρημος, δίχως οικογένεια, δίχως όνομα μήτε φήμη. Και σαν τον Όδυσσέα όταν άραξε νύχτα στο κοθητό του νησί, έτσι και αυτός δεν καταλαβαίνει όλοτετα, δεν τολμά να ελπίσει ότι έχει πειά φιάσει στην πατρίδα του.

«Ήτανε σαν να είχε βγει κανείς στον ήσυχο καθαρό άέρα, έπειτα από άνυπόφορη άτμοσφαιρική πίεση». Αυτή εΐτανε η πρώτη του έντύπωση. Για πρώτη φορά στη ζωή του έπαψε ο βίος να τον βαραίνει. Έβλεπε ανθρώπους χαρούμενους δίχως κακία, ανθρώπους που αγαπούσαν τα ζωα, τα παιδιά και τα άνθη, παρατήρησε τη θεοφοβούμενη ύψηλή τους ύπομνη στη ζωή, και άρχισε ξανά να πιστεύη στη ζωή. Αποφάσισε στην άρχή να μείνη ένα μήνα ή δυό, κ' έμεινε για όλη του τη ζωή. Για πρώτη φορά είχε ήουχάσει, για πρώτη φορά, πριν ακόμα το καλοκαταλάβει ο ίδιος, του φαινότανε ότι έβλεπε εδνυχία. Και πάνω απ' όλα «έβλεπε», για πρώτη φορά στη ζωή του πως του είχε δοθεί το δικαίωμα να κυτάξη, να κυτάξη ήσυχος, να εμβαθύνη με το βλέμμα μέσα στα πράγματα, αντί, όπως του συνέβαινε στο αμερικάνικο reportage, να περνά βιαστικά κοντά στα πράγματα, δίχως να τα καλοεξετάξη. Τα πρώτα λόγια, που ο Lafcadio Hearn έγραψε για την Ιαπωνία, ήτανε λόγια άπορίας, άπορίας ενός παιδιού μεγαλουπόλεως, που για πρώτη φορά στο βίο του, βλέπει ένα αληθινό λειβάδι, γλυκιάς άπορίας άνακατωμένης με τη μεγαλύτερη εδνυχία, κατ' άρχάς θολωμένη από το μυστικό φόβο, ότι δε θα μπορούση όλα αυτά

ΣΠΟΥΔΗ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

να τα διατηρήση, να τα κρατήση στο μυαλό του και τα καταλάβη.

***

Έκείνο όμως που κάνει τα κατοπινά του βιβλία τόσο περιεργα και παράξενα, είναι το εκπληκτικό γεγονός ότι δεν είναι πειά έργα Εδρωπαίου. Βέβαια δεν είναι μήτε έργα ενός αληθινού Ιαπωνέζου, γιατί τότε δε θα μπορούσαμε να τα έννοούμε, και να ζούμε τόσο άδελφικά μαζί τους. Αποτελούν κάτι τι έντελώς παράξενο στην τέχνη, ένα θάυμα μεταφρτεύσεως, τεχνητού μολιάσματος. Αυτός ο μυστηριώδης προσανατολισμός του καλλιτέχνη στο αντικείμενό του έκαμαν ώστε τα βιβλία του Hearn να μη φαίνωνται σαν να έχουν γραφεί με την πέννα, αλλά σαν να έχουν ιχνογραφηθεί από κοντά από τα αντικείμενα, με το λεπτό πινέλο του Ιαπωνέζου, με χρώματα, που είναι γλυκά σαν τη λάια επάνω στα δημοφα κουτάκια, εκλεκτά δείγματα αυτής της τέχνης, του Ιαπωνέζικου brio à bras, που περιέγραψε ο ίδιος με τόση αγάπη. Όταν διαβάζει κανείς τα μικρά δηγημάτα, που ντροπαλά κρύβονται ανάμεσα στα Essays, είτε τις συνομιλίες, που άρχίζουν στην παραλία και σιγά-σιγά καταλήγουν στις

πιο βαθιές φιλοσοφικές θεωρίες, θυμάται δίχως να θέλη τις ζωγραφισμένες στο ξύλο σκαλισμένες εικόνες, αυτά τα πολυτιμότερα προϊόντα της Ιαπωνέζικης τέχνης. Ίσως ποτέ η οδσία της Ιαπωνέζικης τέχνης δε θα φανερωθή πειά καθαρά παρά απ' αυτά τα βιβλία, και ίδως όχι από τα συμβάντα που περιγράφουν, αλλά ίσια ίσια απ' αυτό το μοναδικό τρόπο που είναι εκτεθειμένα.

Δέκα χρόνια έζησε ήσυχος στο Κιότο, έδίδαξε στα σχολεία και στο πανεπιστήμιο την άγγλική γλώσσα, νομίζοντας πως ήτανε πάντοτε ξένος στον καινούργιο αυτόν κόσμο, ότι ήτανε πάντοτε ο ίδιος ο Lafcadio Hearn, και δεν καταλάβαινε πως σιγά-σιγά συγκεντρωνότανε στον έαυτό του, πως η χαλαρωμένη εδρωπαϊκότης του άρχισε να υποχωρή και να χάνεται ο αυτή την καινούργια του πατρίδα. Και κατόντησε κάτι τι όμοιο σαν τα τεχνητά μαργαριτάρια, που φτιάχνουν αυτού πέρα, βάζοντας ξένα σώματα μέσα στα στρείδια. Τότε το στρείδι τυλίγει το ένοχλητικό σώμα με το γυαλιστερό του σάλιο, έως που να το κρύψει μέσα στο μαργαριτάρι. Έτσι και ο ξένος Lafcadio Hearn χάθηκε επί τέλους μέσα στην καινούργια του πατρίδα, τυλίχθηκε

μέσα στα δίχτυα του Ιαπωνέζικου πολιτισμού, κ' έχασε κι' αυτό το όνομά του. Όταν ο Hearst ήθελε να παντρευθῆ με μιὰ Ιαπωνέζα από την επιφανῆ τάξη τῶν Samurai, ἀναγκάστηκε, γιὰ νὰ ἀναγνωρισθῆ ἀπὸ τὸν νόμο ὁ γάμος του, ν' ἀφήσῃ νὰ τὸν υἱοθετήσουν καὶ ὀνομάσθῃκε τότε «Koizumi Yakumo», πὸ εἶναι καὶ γραμμένο ἀπάνω στὸ μάρμαρο τοῦ τάφου του. Ἀπόρριψε τὸ παλιὸ του ὄνομα, σὰν νὰ ἤθελε νὰ διώξῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του ὄλη τὴν πίκρα τῶν πρώτων ἐτῶν. Ἡ φήμη ἔφτασε σιγὰ σιγὰ ἕως αὐτὸν πάνω ἀπὸ τὶς θάλασσες, ἀλλὰ δὲν τὸν τράβηξε πειὰ πίσω, γιὰ φοβότανε τὸ θόρυβο τῆς φήμης αὐτῆς. Καὶ ὁ Lafcadio Hearst ἐβάφτιζε τὴν ψυχὴ του μέσα στὴν ἡσυχία, δὲν ἀγαποῦσε πειὰ παρὰ ἐκείνη τὴν ἡσυχὴ γλυκειὰ ζωὴ, πὸ τὸ ἦτανε διπλὰ ἀγαπητὴ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὸ ζοῦσε ἀνάμεσα σὲ μιὰ πεταλούδενια γυναικὰ καὶ δυὸ ἀγαπημένα παιδιὰ. Καθημερινὰ ἔπερνε περισσότερο τὶς συνήθειες τοῦ τόπου. Ἐτρωγε ρίζι μὲ μικρὰ ξυλαράκια, φοροῦσε μονάχα Ιαπωνέζικα ρούχα, ἢ πολυθεῖα, πὸ σὰν μυστικὴ κληρονομία τῆς ἑλληνικῆς του πατρίδας κοιμότανε μέσα του κάτω ἀπὸ ἓνα ἔξωτερικὸ χριστιανισμὸ, μεταβλήθηκε ἐκεῖ σὲ ἰδιότροπο Βουδισμό. ***

Καὶ ἡ ζωὴ ἀγάπησε αὐτὸ τὸ ἔργο, ἦτανε εὐχαριστημένη μὲ τὸν Lafcadio Hearst, καὶ τοῦκανε τὸ ὑστατο, τὸ μεγαλύτερο δῶρο, τὸν ἔκανε νὰ πεθάνῃ στὴ σωστὴ στιγμή, ὅπως τὸν εἶχε ὀδηγήσει τὴ στιγμή πούπερε στὸ ἔργο του. Ὁ διαλαλητὴς τῶν ἀρχαίων Νιππόνων πέθανε στὸ ἔτος, πὸ οἱ Ιαπωνέζοι νικῶσαν τὴ Ρωσία, πὸ ἔφεραν σὲ πέρας τὴν πράξι πὸ τοὺς ἀνοίγει ὀρθάνοιχτα τὶς πόρτες τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. Ἀπὸ τότε βρισκότανε ἡ μυστηριώδης

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

Μιὰ ὥρα ἀργότερα ὁ Νάγκελ ἦτο κι' ὄλας στὸ δάσος κοντὰ στὴν ἐκκλησία. Τὸ χῶμα ἦτον ἀκόμα ὑγρὸ ἀπὸ τὴν χθεσινὴ βροχὴ κι' ὁ ἥλιος δὲν ἦτον πολὺ ζεστός. Κάθισε σὲ μιὰ πέτρα καὶ κατασκοπέλευε τὸν δρόμο. Εἶχε ἰδῆ μερικὰ γνωστὰ πατήματα ἀπάνω στὸ μαλακὸ χῶμα, καὶ ἦταν σχεδὸν βέβαιος πὸς ἦταν τῆς Δάγνης Κίελλανδ, πὸς εἶχε πάει πρὸς τὴν πόλι. Περιμένε πολλή

χώρα ἐκτεθειμένη στὸ ἀποτυφλωτικὸ φῶς τῆς περιέργειας, τότε δὲν τὸν χρειαζότανε πειὰ ἡ τύχη.

Ἦτανε δὲ τόσο ἀγαπητὸς στοὺς καινούργιους του πατριώτες, ὥστε αὐτοὶ, ἀνάμεσα στὸν πόλεμο, πὸ τοὺς ἔπερνε καθημερινὰ χιλιάδες ἀπὸ τοὺς δικούς του, ἐτρομάζαν στὸ ἄκουσμα τοῦ θανάτου του. Ἐννοοῦσαν ὅτι μαζί του ἔσβυνε καὶ τι ἀπὸ τὴν ψυχὴ τους. Χιλιάδες ἀκολούθησαν τὸ φέρετρό του, πὸ θάρτηκε σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τοῦ βουδισμού, καὶ πάνω στὸν τάφο του κάποιος εἶπε τὴν ἀλησμόνητη φράσι «ὅτι κάλλιο νὰ εἶχαμε χάσει δυὸ ἢ τρία θωρηκτὰ παραπάνω στὸ Πόρτ-Ἀρθούρ, παρὰ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο.»

Σὲ πολλὰ Ιαπωνέζικα σίτια, στοὺς συγγενεῖς του, στοὺς μαθητὲς του, βρίσκεται στὸ εἰκονοστάσι κοντὰ ἢ εἰκόνα του, ἢ κατατομὴ τοῦ προσώπου του, γιομάτη ἐνεργητικότητα, μὲ τὰ λαμπερὰ μάτια, κάτω ἀπὸ τὰ χοντὰ φρύδια. Ὁ ἴδιος ὁ Hearst ἔχει διηγηθῆ, πὸς μπροστὰ στις εἰκόνες τῶν πεθαμένων, ἐπικαλοῦνται μὲ γλυκὲς μαγεῖες, τὶς πεθαμένες ψυχὲς ἀπὸ τὶς περιπλανήσεις τους. Ἡ πλανούμενη στὸ «Μεῖδο» ψυχὴ, στὸ πᾶν καὶ στὸ τίποτε, εἶναι πάντα πρόθυμη, στὴν ἐπίκληση τῶν πιστῶν, καὶ ἀκούει τὰ φιλικὰ τους λόγια. Ἐμεῖς ἔχουμε διαφορετικὴ πίστη. Γιὰ μᾶς αὐτὴ ἢ φωτεινὴ ψυχὴ ἔχει πάει γιὰ πάντα, καὶ μονάχα στὰ βιβλία πὸ μᾶς ἔχει ἀφήσει, μποροῦμε νὰ τὴν ξαναῦρομε. Ὅπως τὰ φύλλα τῶν λουλουδιῶν ὀμορφα καὶ χαϊδευτικὰ περισφιγγοῦν τὸ μπουμποῦκι, ἔτσι τὰ βιβλία τὸν κρύβουν μέσα τους καὶ ἀσώματο, μιὰ ὑστατὴ ἀσύλληπτη εὐαδία, — τὴν ψυχὴ τῆς Ἰαπωνίας, πὸ μέσον τὸν γιὰ πρώτη φορὰ γνωρίσαμε σὰν πολῦτιμο, ἀχώριστο μέρος τῆς παγκόσμιας ψυχῆς.

[Μετάφρ. X.]

ΣΤΕΦΑΝ ΤΣΒΑΪΧ

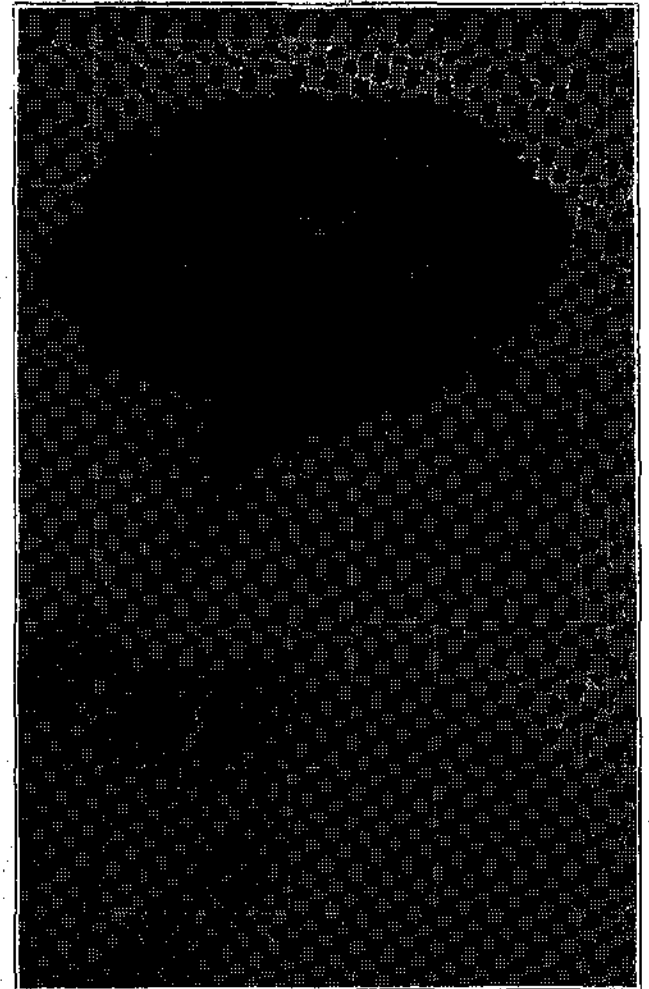
φιο. Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω πὸς συνέβηκε.

— Ἔρετε, ἐγὼ πάντα τὸν εὗρισκα τόσο σιχαμένο αὐτὸν τὸν σκύλλο σας. Εἶχε μιὰ μύτη πατηκαμένη καὶ τὸ πρόσωπό του ἦτον τόσο αὐθάδικο. Ὅταν κίταζε κανέναν, οἱ ἄκρῃς τοῦ στόματός του κρέμονταν ἀπ' τὰ δύο μέρη σὰν νὰ εἶχε νὰ βαστάξῃ τὶς λύπες ὄλου τοῦ κόσμου. Ἐγὼ ἀλήθεια εἶμαι εὐχαριστημένος πὸς ψόφησε.

— Δὲν ντρέπεστε...

Μὰ ἐκεῖνος νευρικός τὴν διέκρινε, προσπαθοῦσε, ποιὸς ἔχει γιὰ ποιὸν λόγο, ν' ἀλλάξῃ γλήγορα τὴν ὀμίλια καὶ τὰ γύριζε ὄλα στὸ ἀστεῖο. Ἄρχισε νὰ λέγῃ γιὰ ἓνα ἄνθρωπο, πὸ εἶχε ἀπαντήσει μιὰ φορὰ καὶ πὸς ἦταν, ὅτι πὸ γελοῖο μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῆ.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τ-τ-τραύλιζε λίγο καὶ δὲν προσπαθοῦσε νὰ τὸ κρύψῃ ἴσια ἴσια τ-τ-τραύλιζε ἀκόμα πὸς δυνατὰ γιὰ νὰ τὸ κἀνῃ ν' ἀκούεται ἀκόμα περισσότερο. Εἶχε τὶς πὸς παράξενες ἰδέες γιὰ τὶς γυναῖκες. Ὅλο ἐδιηγείτο μιὰ ἱστορία ἀπὸ τὸ Μεξικό, πὸς στὸ στόμα του γινόταν ἀκόμα πὸς ἀστεῖα. Ἦταν, λέει, ἓνας χειμῶνας μὲ τρομερὸ κρῦο, τὰ θερμομέτρα ἔσπταναν καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔμεναν μέρα νύχτα μέσ' στὰ σίτια. Μιὰ μέρα αὐτὸς εἶχε νὰ πάῃ στὴν γειτονικὴ πόλι, εἶχε νὰ περάσῃ μιὰ ἔρημη ἔκτασι, πὸς καὶ πὸς μόνο ἦταν μιὰ καλύβα, κι' ὁ παγωμένος ἀνεμὸς τοῦ χτυποῦσε ἀδιάκοπα στὸ πρόσωπο. Ἐνῶ περπατοῦσε, πετιέται μέσ' σ' αὐτὸ τὸ ἀπελπιστικὸ κρῦο μιὰ γυναῖκα μισόγυμνη ἀπὸ μιὰ καλύβα καὶ τρέχει κατόπιν του ὄλο φωνάζει: Ἐχετε μιὰ χιονίστρα στὴν μύτη! Προσέχετε, ἔχετε, μιὰ χιονίστρα στὴν μύτη! Κρατοῦσε μιὰ κουτάλα στὸ χέρι κι' εἶχε σηκωμένα τὰ μανίκια τῆς εἶχε ἰδῆ τὸν ἄνθρωπο νὰ περνᾷ μὲ μιὰ χιονίστρα στὴν μύτη κι' εἶχε ἀφήσει τὴν δουλειὰ τῆς γιὰ νὰ πάῃ νὰ τοῦ πῆ νὰ προσέχῃ. Χί, χί, χί. Ἀκούστηκε ποτὲ τέτοιο πράμα! Καὶ κάθεται ἢ ἴδια μὲ σηκωμένα μανίκια στὸν κρῦο ἀνεμο, καὶ ὄλο τῆς τὸ δεξιὸ μάγουλο παγώνει παγώνει ὡς πὸς γίνεται μιὰ μεγάλη, τεράστια χιονίστρα. Χί, χί, χί, εἶναι νὰ τὸ πιστέψῃ κανεὶς!... Μ' ἀντὶ νὰ δῆ αὐτὸ καὶ τόσα ἄλλα παραδείγματα γυναικειᾶς ἐθελοθυσίας, ὁ ἄνθρωπος πὸς τραύλιζε ἐπέμενε κ' ἔλεγε: Ἡ γυναῖκα εἶναι ἓνα περιεργὸ καὶ ἀπληστο πλάσμα, ἔλεγε, χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ ὅμως γιὰ ἴσια ἴσια εἶναι περιεργὴ καὶ ἀπληστη. Εἶναι ἀπίστευτο, τί δὲν

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

βάσει ὁ νοῦς τῆς, ἔλεγε. Κ' ἔπειτα ἐδιηγείτο: Εἶχα ἓναν φίλο πὸς ἀγάπησε μιὰ νέα τὴν ἔλεγε μάλιστα Κλάρα. Προσπαθοῦσε τόσο πολὺ νὰ τὴν κἀνῃ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ μὰ τίποτε δὲν ὄφελουσε, ἡ Κλάρα δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἔξερῃ κι' ὅμως ἦτον ἔμορφος νέος καὶ μὲ πολὺ καλὴ φήμη. Αὐτὴ ἡ Κλάρα εἶχε μιὰ ἀδελφή, πὸς ἦταν παραιομορφωμένη καὶ καμπούρα, ἀλήθεια τρομερὰ ἀσχημὴ. Λοιπὸν, μιὰ μέρα αὐτὸς ὁ φίλος πάει καὶ τὴν ζητᾷ εἰς γάμον. Ὁ Θεὸς τὸ ἔχει γιὰ τὴν Κλάρα ἴσως νὰ τὸκανε μὲ σχέδιο, ἴσως ὅμως καὶ νὰ τὴν εἶχε ἀλήθεια ἐρωτευθῆ ἄν καὶ ἦτον τόσο ἀσχημὴ. Τί κάνει τότε ἡ Κλάρα; Ναι, ἐδῶ ἦτον πούδειςε διὰ μᾶς ἡ θηλυκὴ φύσις τὰ νύχια. Ἡ Κλάρα φωνάζει, κανεὶ σκηνές, φασαρία: ἐμένα εἶναι πὸς θέλει! ἐμένα εἶναι πὸς

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου.

θέλει! ἐφώναζε· μὰ ἔμένα δὲν θὰ μ' ἔχη, γιὰ τίποτα στὸν κόσμο δὲν θέλω, φώναζε. Λοιπὸν, νομίζετε πὼς ὁ φίλος τὴν πήρε τὴν ἀδελφή, ποὺ τὴν εἶχε ἐρωτευθῆ τόσο πολὺ; "Ὁχι" αὐτὸ ἴσια ἴσια εἶναι τὸ ἀκατανόητον: ἡ Κλάρα δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ οὔτε στὴν ἀδελφή. Χί, χί, χί. Ἀφοῦ αὐτὴν ἤθελε ἀρχικῶς ἐκεῖνος, τὸ λοιπὸν οὔτε τὴν ἀδελφή της τὴν καμποῦρα νὰ μὴν πάρῃ, ἂν καὶ αὐτὴ γιὰ κανέναν δὲν ἦτον ἀρεκετὰ καλὴ. Κ' ἔτσι ὁ φίλος μου δὲν πήρε καμιὰ ἀπ' τὶς δύο...

Αὐτὴ ἦτον μία ἀπ' τὶς πολλὲς ἱστορίες τοῦ ἀστείου ἀνθρώπου. Τὶς ἐδιηγείτο διασκεδαστικά ἴσια ἴσια ἐπειδὴ ἐφραύλιζε. Ἦτον ἄλλως τε τόσο αἰνιγματώδης αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος... Βαριέστε μήπως;

— "Ὁχι, εἶπε ἡ Δάγνη.

— Λοιπὸν, ἦταν τόσο αἰνιγματώδης. Ἦταν τόσο ἀπληστος, καὶ τοῦ ἀρεξε καὶ νὰ κλέβῃ συγχρόνως, ποὺ ἦτον ἄξιος νὰ κόψῃ τὰ λουριά ἀπ' τὰ παράθυρα τῶν σιδηροδρόμων καὶ νὰ τὰ πάρῃ μαζί του σπῆτι γιὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῆ γιὰ τίποτα. Ἀλήθεια, μιὰ φορὰ τὸν ἐπιασαν ποὺ τῶκανε αὐτό. Ἀπ' τὸ ἄλλο πάλι μέρος ὅταν τοῦ κατέβαινε, δὲν τὸν ἔμελε καθόλου γιὰ χρήματα. Μιὰ φορὰ τοῦ εἶχε κατέβῃ νὰ κἀνῃ μιὰ μεγάλη ἐκδρομὴ μὲ ἀμάξια, λοιπὸν διώρισε μόνο γιὰ τὸν ἑαυτὸ τοῦ εἰκοσιτέσσερα ἀμάξια τὸ ἓνα πίσω ἀπ' τὸ ἄλλο. Εἰκοσιτετράρα ἀμάξια πῆγαιναν ἐντελῶς ἄδεια καὶ στὸ εἰκοστὸ τέταρτο — τὸ τελευταῖο — κάθεται ὁ ἴδιος καὶ κυτᾶει ἀπ' τὰ ὕψη τὸν τοῦς ἀνθρώπους, σὰν ἓνας Θεὸς ποὺ θαυμάζει τὰ ἔργα του.

Ὁ Νάγκελ ἔλεγε τὸ ἓνα, ἔλεγε τὸ ἄλλο, μὰ χωρὶς ἐπιτυχία ἡ Δάγνη μὸλις τὸν ἀκουε τί ἔλεγε. Τότε ἔγινε σιωπηλὸς, σκεπτικὸς. Τί διάβολο, γιὰτί ἔλεγε ὅλο ἀνοησίες! Νὰ βροῖσῃ στὸν δρόμο μιὰ νέα, τὴν νέα μάλιστα ποὺ ἀγαποῦσε καὶ νὰ τῆς διηγῆται ὅλο ἀνοησίες μὲ χιονίστρες καὶ μὲ εἰκοσιτέσσερα ἀμάξια! Καὶ διὰ μιᾶς θυμῆθηκε πὼς καὶ μιὰν ἄλλη φορὰ εἶχε πῆ μιὰ ἀνοσιτιὰ μ' ἓναν Ἐσομῶο καὶ μιὰ πέτσινη χαρτοθήκη. Τὸ αἶμα τοῦ ἀνέβηκε στὸ κεφάλι, σάστισε μιὰ στιγμή καὶ παρ' ὀλίγον νὰ σταθῆ ἐκεῖ ποὺ περπατοῦσε. Γιὰτί διάβολο νὰ μὴν εἶναι πιὸ προσεκτικὸς! "ὦ, πὼς ἐντρέπετο! Νά, ἔτσι μ' αὐτὲς τὶς ἀνοησίες ποὺ ἔλεγε, ἐγίνετο γελοῖος κ' ἐξευτελιζέτο καὶ βέβαια ἐκεῖνη ἐσχημάτιζε χειρότερη ἰδέα γι' αὐτόν.

Εἶπε:

— Καὶ πόσος καιρὸς εἶναι ἀκόμα ὡς στὴν ἀγορά, τὴν ἀγορὰ τῆς ἐθνικῆς ἀμυνας;

Ἐκεῖνη ἀπήντησε γελώντας:

— Γιὰτί προσπαθεῖτε καὶ καλὰ νὰ μιλάτε

ὄλην τὴν ὄρα; Γιὰτί εἶστε τόσο νευρικός;

Τοῦ ἦρθε τόσο ξαφνικὴ αὐτὴ ἡ ἐρώτησις, ποὺ γύρισε καὶ τὴν κύταξε μιὰ στιγμή σατισμένος. Ἀπήντησε σιγὰ, κ' ἡ καρδιά του χτυποῦσε.

— Κυρία Κιέλλανδ, ὑποσχέθηκα, τὴν τελευταία φορὰ ποὺ ἤμουν μαζί σας, πὼς ἂν σὰς δῶ ἄλλη μιὰ φορὰ, θὰ μιλήσω γιὰ ὅλα τὰλλα καὶ μόνο ὄχι γιὰ ἐκεῖνο ποὺ μοῦ ἀπαγορεύσατε. Προσπαθῶ νὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσί μου. Ὡς τώρα τὴν κράτησα.

— Ναί, εἶπε ἐκεῖνη, πρέπει κανεὶς νὰ κρατᾶ τὶς ὑποσχέσεις του, δὲν πρέπει νὰ τὶς παραβαίῃ.

Καὶ τὸ εἶπε αὐτό, πιὸ πολὺ σὰν νὰ τῶλεγε στὸν ἑαυτὸ της παρὰ σ' ἐκεῖνον.

— Εἶχα ἀποφασίσει νὰ τὸ προσπαθῆσω, ἀκόμα καὶ πρὶν ἔρθετε ἤξερα πὼς θὰ σὰς ἀπαντήσω.

— Πὼς ἦτο δυνατόν νὰ τὸ ξέρετε;

— Εἶδα τὰ βήματά σας ἐδῶ στὸν δρόμο.

Τοῦρρξε μιὰ ματιὰ καὶ δὲν εἶπε τίποτα.

Ἐκεῖτα ρώτησε:

— Ἔχετε δεμένο τὸ χέρι σας εἶστε πληγωμένος;

— Ναί, εἶπε ἐκεῖνος, ὁ σκύλλος σας μὲ δάγκασε.

Στάθησαν κ' οἱ δύο καὶ κυτᾶθησαν. Ἐκεῖνος ἐσφριγγε τὰ χέρια του καὶ ἐξακολούθησε βασιανισμένος:

— Κάθε καθε νύχτα ἦρθα ἐδῶ στὸ δάσος, κάθε νύχτα κύταξα τὰ παράθυρά σας πρὶν πάω νὰ κόμηθῶ. Συγχωρήστε με, δὲν εἶναι δὲ ἐγκλημα! Μοῦ ἀπαγορεύσατε νὰ τὸ κάνω, ναί, μὰ τῶκανα, τί νὰ γίνῃ. Μὲ δάγκασε κ' ὁ σκύλλος, ἀγωνίζετο γιὰ τὴν ζωὴ του ἐγὼ τὸν ἐσκότωσα, τοῦδωσα φαρμάκι γιὰτί πάντα γανύγιζε ὅταν ἐρχόμουν νὰ πῶ καληνύχτα στὰ παράθυρά σας.

— Λοιπὸν ἐσεῖς εἶστε ποὺ σκοτώσατε τὸν σκύλλο! ρώτησε.

— Ναί, εἶπε ἐκεῖνος.

Σιγῆ.

Ἀκόμα στέκονταν καὶ κύταξε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Τοῦ Νάγκελ τὸ στήθος ἀνεβοκατέβαινε ταραγμένο.

— Καὶ θὰ ἤμουν ἄξιος νὰ κάνω ἀκόμα χειρότερα πράματα γιὰ νὰ σὰς ἰδῶ, ἐξακολούθησε. Δὲν ἔχετε ἰδέα πὼς ὑποφέρω καὶ πὼς μέρα καὶ νύχτα σὰς σκέπτομαι, ὄχι, δὲν ἔχετε ἰδέα. Μιλῶ μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, γελῶ, κἀνω γλέντια — ἀκόμα αὐτὴν τὴν νύχτα εἶχα συντροφιά σπῆτι μου ὡς στὶς τέσσερις: στὸ τέλος σπᾶσαμε ὅλα τὰ ποτήρια — κ' ἐνῶ κάθουμαι καὶ πίνω μὲ τοῦς ἄλλους καὶ τραγουδῶ, ὄλην τὴν ὄρα ἐσὰς σκέπτομαι καὶ πάω νὰ χάσω τὸν νοῦ μου. Δὲν μὲ μέλει τίποτα πιὰ καὶ δὲν ξέρω τί θ' ἀπογίνω. Σταθήτε, λυπηθῆτε με μιὰ στιγμή, θέλω κάτι

χρόνια πίσω. Ἡ ἀδυναμία μας εἶνε αἰτία, δὲν ξέρω ἐπὶ τέλους ποῖό μας ἐλάττωμα τρομερό, πού δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τὸ ξεριζώσῃ καμιά πρόοδος. Οἱ κοροσίδες οἱ τελευταῖοι εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ ὀπισθοδρομικά μας βήματα. Ὅσες τοὺς ἐφόρουν μὲ νοιάθουν πολὺ καλά.

H ΑΘΗΝΑΙΑ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Σημ. Εἰδικαὶ βιβλιοκρισίαι δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν ὁποίων δύο ἀντίτυπα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀπλῶς ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις.

150 χιλιάδες δένδρα διέταξε τὸ ἴπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας νὰ διανεμηθῶν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Θεσσαλίας διὰ νὰ φυτευθῶν ἀπὸ τοὺς μαθητὰς εἰς τοὺς σχολικοὺς κήπους.

Ἀρχίζει αὐτὰς τὰς ἡμέρας νὰ λειτουργῇ Οἰνολογικὴ Σχολὴ μὲ σειρὰν νυκτερινῶν μαθημάτων ὑπὸ εἰδικοῦ ἐπιστήμονος. Πιθανῶς εἰς μίαν αἴθουσαν τοῦ Βασιλείου.

Ἀπέθανε ὁ Τιμολέων Ἀργυροπούλος, ἐπίτιμος καθηγητῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ φίλτατος συνεργάτης μας κ. Θωμᾶς Θωμόπουλος, διαζήσθη καθηγητῆς τοῦ Πολυτεχνείου. Οἱ μαθηταὶ τῆς γλυπτικῆς ἀποκοιῶν διδάσκαλον μὲ τελείαν μόρφωσιν καὶ μὲ ἀγνὸν ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν τέχνην.

Ἐνστατανέ τοῦ κ. Θεοτόκη ὑπὸ τοῦ κ. Λοκαῖ Νάκου, ἀπὸ ἄρθρον του δημοσιευθὲν εἰς τὴν «Ἐστία» τῆς 22 Ἰανουαρίου:

«Τὸ «κύριε Πρόεδρε» ἀπὸ ἓνα βουλευτὴν, ἀπὸ ἓνα πολίτην, ἦτο μαχαιριά κατὰσθηθαι διὰ τὸν κ. Θεοτόκην.

— Μὰ τί θέλει ἐπὶ τέλους καὶ μὲ τυραννεῖ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

— Κύριε Πρόεδρε, θέλει τὴν Θεσσαλίαν.

— Μὰ δώστε του τὴν ἐπὶ τέλους, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀφήσῃ ἡουχον!»

Διαζήσθησαν νέοι καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου: εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολὴν οἱ κ. κ. Γ. Ρεμπούδος τῆς Ἀνωτέρας ἀναλύσεως, Ν. Χατζιδάκης τῆς Θεωρ. Μηχανικῆς, Θ. Χόνδρος τῆς Φυσικῆς, Κ. Ζέγγελις τῆς Ἀνοργάνου Χημείας, Κ. Κτενάς τῆς Ὀρυκτολογίας καὶ Πετρογραφίας, Δ. Αἰγινήτης τῆς Ἀστρονομίας καὶ Μετεωρολογίας, Σ. Μηλιαράκης τῆς Βοτανικῆς. Εἰς τὴν Ἱατρικὴν Σχολὴν οἱ κ. κ. Α. Χρηστομάνος τῆς Γεν. καὶ Πειραματικῆς Παθολογίας, Β. Μπένσης τῆς Εἰδ. Νοσολογίας καὶ Θεραπευτικῆς.

Καὶ εἰς τὰς Πάτρας Οἰκονομικὸν Συσσίτιον. Ἐπιτροπὴ ἀπὸ κυρίας καὶ κυρίους ἀνέλαβε τὸ ἔργον. Ὑπόδειγμα ἐπήραν τὸ Συσσίτιον τῶν Ἀθηνῶν.

Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ὀρίζονται διὰ τὴν 11ην Μαγρίου.

Αἱ εἰσπράξεις τοῦ χαρτοσήμου κατὰ τὸ 1911 ἔφθασαν τὰ 12,319,000. Τοῦ προηγουμένου ἔτους ἦσαν κατὰ 1,480,000. ὀλιγώτερον.

Τὴν σαρακοστή θὰ δοθῇ εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον ἀπὸ ἀριστοτέχνων ἡ «Τρισεύγενη» τοῦ Παλαμά: Τρισεύγενη ἢ Κε Θεῶν Παπᾶ. Θὰ παίξουν καὶ αἱ δεξ. Βλυσίδη, Αἰμιλία Καραβία, Ζαρινίου, Ζερβού, Μ. Τσιλιμίγκρα, καὶ οἱ κ. κ. Γ. Ν. Πολίτης, Σπύρος Ἀλιμπέρτης, Ν. Λαπαθιώτης, Α. Ζάχος, Π. Δ. Ταγκόπουλος.

Ἡ «Στήλη τῶν Νέων», δι' ἔλλειψιν χώρου, εἰς τὸ ἐρχόμενον τεῦχος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κ. Κ. Φ. Ασκασίαν. Πολὺ εἰδικόν, ἐπομένως ἀκατάλληλον διὰ τὰ «Παναθήναια». Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐγενικὴν προθυμίαν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἡ Ἀκρόπολις καὶ τὸ Μουσεῖον αὐτῆς, ὑπὸ Γεωργίου Σωτηρίου. Ἀθῆναι Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάισονε - Καργαδοῦρη, δε. 3.

Βυζάντιον καὶ Βυζαντινὸς πολιτισμὸς, ὑπὸ Δ. Κ. Ἐσσελίγγ μετὰφρ. Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. Ἀθῆναι Σύλλογος Ὁφελίμων Βιβλίων ἑξῆς 30. Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάισονε - Καργαδοῦρη.

Ἐνάβη Ἐδριπίδου, μετὰφρ. Ν. Πορτάκη. Ἀθῆναι. Ἐκδ. Γ. Φέξη δε. 1-50.

Τραγάδες Ἐδριπίδου, μετὰφρ. Α. Καμπάνη. Ἀθῆναι. Ἐκδ. Γ. Φέξη δε. 1-50.

Μελέτη περὶ τῆς ἐν τῷ Κυβερνητικῷ δάσει Ρανθὶ ἀρχαίας θέσεως, ὑπὸ Ι. Κ. Περισιτιάνη. Λάρισα Κύπρου.

Die sprachfrage in Griechenland Manolis Triandafylidis. Sonderabdruck aus den Süddeutschen Monatsheften.

Μουσικὴ :

Πάντα πονῶ, ὑπὸ Ν. Κόκκινου, ποιήσις Ι. Μ. Βουγιουκλάκη, δι' ἔσμα καὶ κλειδοκύμβαλον. Ἐκδ. Γ. Φέξη.

Τὰ Τραγούδια μου, ὑπὸ Ν. Κόκκινου, ποιήσις Ι. Γεωργίου, δι' ἔσμα καὶ κλειδοκύμβαλον. Ἐκδ. Γ. Φέξη.

Valse Brune, paroles de Georges Villard musique de Georges Krier. Ἐκδ. Γ. Φέξη.

Ἀγγέλλονται :

Ὁ Γύρος τῶν Ὠρῶν, ὄνειροδράμα σὲ πέντε μέρη καὶ πρόλογος ὑπὸ Σωτῆρη Σκίτη Φρ. 4. Paris, 14 Rue du Val - de - Grâce.